نگاهی به وضعیت شیعیان نروژ و فعالیت‌های مرکز انجمن حسینی

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین سید زوارحسین نقوی

نروژ از جمله کشورهای اروپایی است که پذیرش اسلام در آن، با سرعت روزافزونی صورت گرفته و طبق برآوردها، تا سال ۲۰۴۰ جمعیت مسلمان این کشور به حدود ۲ میلیون نفر خواهد رسید. اسلام بزرگترین اقلیت دینی در نروژ محسوب می‌شود. بیشترین اقلیت مسلمانان را پاکستانی‌ها، ترک‌ها و اعراب تشکیل می‌دهند. شیعیان نیز بخشی از جمعیت مسلمانان این کشور را تشکیل می‌دهند. علاوه بر شیعیان بومی نروژ، بخشی از شیعیان ساکن در این کشور را مهاجرانی از کشورهای افغانستان، ایران و لبنان تشکیل می‌دهند.

چندین مرکز شیعی در نروژ فعالیت می‌کنند که مرکز انجمن حسینی، یکی از این مراکز است. حجت‌الاسلام والمسلمین سید زوارحسین نقوی، مسئول و امام جماعت انجمن حسینی، از روحانیونی است که به‌مدت ۱۵ سال در نروژ مشغول به کارهای تبلیغی و فرهنگی است. وی در گفت‌وگو با ابنا به تشریح وضعیت شیعیان در کشور نروژ پرداخت که در ادامه می‌آید.

▫ در ابتدا خودتان را معرفی کنید.

• بنده سید زوارحسین نقوی، اهل پاکستان، فارغ‌التحصیل مقطع دکتری دانشگاه علوم اسلامی رضوی هستم و ۱۵ سال است که در نروژ به فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغی اشتغال دارم. یک مرکزی به‌نام انجمن حسینی داریم که مجموعه حسینیه، مسجد و مدرسه معارف اسلامی است.

▫ در مورد شیعیان و مسلمانان در نروژ بفرمایید که تعداد و جمعیت‌شان چه مقدار است؟

• تقریباً ۲۰۰ هزارنفر جمعیت مسلمان از کشورهای مختلف در نروژ زندگی می‌کنند که بین آن‌ها حدود ۲۵ تا ۳۰ هزار نفر شیعه از عراق، افغانستان، پاکستان، لبنان و ایران هستند. از لحاظ کثرت شیعیان افغانستان در رتبه اول، در رتبه دوم ایرانی‌ها و رتبه سوم، عراقی‌ها هستند.

▫ در مورد فعالیت‌های انجمن حسینی بفرمایید.

• ما سه نوع فعالیت در مرکز خودمان داریم که به‌صورت روزانه، هفتگی و مناسبت‌هاست. به‌صورت روزانه مرکز باز است. ساعتی را در نظر گرفته‌ایم که مردم مراجعه می‌کنند و سؤالات شرعی خود را مطرح می‌کنند. همچنین برای مشکلات روحی مراجعان، مشاوره می‌دهیم و هفته‌ای دو روز در مدرسه معارف، برای دانش‌آموزان برنامه داریم و به آن‌ها قرآن، معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام، عقاید و احکام تدریس می‌کنیم.

▫ چند نفر روحانی شیعه در آنجا وجود دارد و آیا اتحادیه و مجمعی دارید؟

• روحانیون شیعه در نروژ از کشورهای مختلفی هستند که حدوداً ۱۰ نفر هستیم. روحانیون شیعه، تشکلی به‌نام مجمع علمای شیعه نروژ دارند. ما به‌وسیله این مجموعه برای انسجام شیعه فعالیت‌هایی انجام می‌دهیم و از طریق آن با دولت تعامل داریم و دولت اگر کاری داشته باشد، از طریق ما پیگیری می‌کند. شیعیان بعضی از شهرها که روحانی ندارد، برای امور تدفین و تشییع، به مجمع درخواست می‌فرستند و ما بلافاصله یک روحانی اعزام می‌کنیم. همچنین اگر منطقه یا شهری در ماه محرم و ماه رمضان به روحانی نیاز داشته باشد، نیاز آن‌ها را تأمین می‌کنیم.

▫ تعامل شما با روحانیت اهل‌سنت چطور است؟

• خیلی عالی است. ما آن‌ها را در مراسم خودمان دعوت می‌کنیم و در مراسم آن‌ها شرکت می‌کنیم. همچنین در مورد تدوین اوقات شرعی با هم همکاری داریم و مواردی که بین شیعه و سنّی مشترک است، با هم پیگیری می‌کنیم. اگر از دولت مطالبه داشته باشیم، با هم متحد می‌شویم و درخواست‌مان را به دولت ارائه می‌کنیم.

همچنین با کلیسا تعامل خوب و حسنه‌ای داریم. آن‌ها به ما نیاز دارند و ما به آن‌ها نیاز داریم؛ با هم جلساتی برگزار می‌کنیم و از تجربیات یکدیگر بهره می‌بریم.

▫ آیا دولت نروژ ممانعت و محدودیتی برای فعالیت شما ایجاد نمی‌کند؟

• نه. دولت نروژ اساساً جلوی کارهای مذهبی را نمی‌گیرد و کمک هم می‌کند. آن‌ها چارچوبی دارند و یک‌سری شرایطی در نظر گرفته‌اند و به مراکز دینی رسیدگی می‌کنند و تفاوتی ندارد که اسلامی باشد یا غیراسلامی؛ دولت کمک می‌کند و بودجه دینی به مراکز و کارهای فرهنگی اختصاص داده‌اند.

▫ در ایام محرم و صفر و اربعین، آیا می‌توانید در خارج از مرکز، مراسم برگزار کنید؟

• ما می‌توانیم بیرون برویم که البته باید از پلیس اجازه بگیریم که در چه مسیری می‌خواهیم برویم و چند ساعت طول خواهد کشید. وقتی مجوز بگیریم، مانعی نیست.

▫ آیا وهابیت در آنجا فعالیت دارد؟

• وهابیت فعالیت گسترده‌ای دارد و فعالیت آن‌ها به دو نوع تکفیری و اخوانی تقسیم می‌شود. تکفیری‌ها، سایر مذاهب را تکفیر می‌کنند. گاهی اوقات با دولت درگیر می‌شوند و حرف‌هایی علیه دولت می‌زنند؛ اما فعالیت‌شان محدود است. دسته دیگر فعالیت‌های تبلیغی خودشان را دارند و کاری با تکفیری‌ها ندارند؛ این‌ها گاهی اوقات به خیابان می‌آیند و چادر می‌زنند و بروشور و غذا پخش می‌کنند. با این کار می‌خواهند مذهب و عقایدشان را تبلیغ کنند.

▫ با شما که درگیر نمی‌شوند؟

• نه. گاهی اوقات بچه‌های ما در کنار این‌ها خیمه می‌زنند. آن‌ها سریع به نروژی‌ها می‌گویند که این‌ها مشرک هستند و مسلمان نیستند؛ چنین حرف‌هایی می‌زنند و می‌ترسند که شیعیان میدان را از آنان بگیرند و نروژی‌ها به شیعیان مراجعه کنند.

▫ احیاناً مناظره یا گفت‌وگویی با هم داشته‌اید؟

• ما گفت‌وگوی مستقیم نداشتیم؛ ولی جوانان ما داشته‌اند. ما ۳-۲ گروه از جوانان داریم که این‌ها گاهی اوقات برای کارهای تبلیغی به خیابان می‌روند. دو سازمان در نروژ است که به جوانان شیعه تعلق دارد. متأسفانه شیعیان مقیم نروژ امکانات زیادی ندارند و سالی ۶-۵ بار بیشتر نمی‌توانند چادر بزنند؛ ولی آن‌ها هر روز برنامه دارند.

▫ در جمعه آخر ماه رمضان که به روز جهانی قدس نام‌گذاری شده است و یا در مناسبت‌هایی مثل سالگرد شهادت سردار سلیمانی برنامه‌ای دارید؟

• در مورد روز قدس سالیانه برنامه داریم که در آخرین جمعه ماه رمضان برگزار می‌کنیم و فلسطینی‌ها هم می‌آیند. آقایی به‌نام «علی لینستاد» در فلسطین و لبنان حضور داشته و شیعه شده است که ایشان بانی راهپیمایی روز جهانی قدس در نروژ است. این برنامه قبلاً به‌صورت راهپیمایی بود؛ اما چند سالی است که به‌صورت تحصن و اجتماع برگزار می‌شود. یک مقداری محدودیت ایجاد شده است. تعداد ما آن‌قدر نیست که بتوانیم راهپیمایی برگزار کنیم. تعداد ما کم است؛ اما قبلاً زیاد بود.

▫ چرا کم شده است؟

• تغییر و تحولی ایجاد شد؛ چند بار منافقین حمله کردند و علما دیدند که بهتر است ما شکل آن را عوض کنیم. ان‌شاءالله با علما صحبت می‌کنیم که در سال‌های آینده، جمعیت بیشتری حضور داشته باشند تا بتوانیم راهپیمایی برگزار کنیم.

در مورد بزرگداشت شهید سلیمانی، مردم و علما مقداری می‌ترسند؛ چون بعضی از کشورهای اروپایی

ممنوع اعلام کرده‌اند و سخت‌گیری می‌کنند؛ البته برای شهید سلیمانی مراسم بزرگداشت داشتیم و اگر شهید ابومهدی المهندس در کنار ایشان نبود، این برنامه برگزار نمی‌شد. عراقی‌ها برای شهید ابومهدی المهندس مراسم بزرگداشت برگزار کردند که برای شهید سلیمانی هم محسوب شد. همچنین مرکز برای شهید نصرالله نیز برنامه‌ای داشت؛ ولی به‌خاطر ترس و نگرانی نتوانستیم برنامه باشکوهی برگزار کنیم. فقط یک بار و زمانی که شهید شدند، برگزار شد و در سال‌های بعد برنامه‌ای برگزار نشد.

▫ درباره سختی‌ها و مشکلات زندگی یک مسلمان در نروژ بفرمایید. حضرت‌عالی از یک کشور مسلمان به کشوری رفته‌اید که اکثریت آن مسیحی است.

• هر جایی سختی‌ها و شرایط خودش را دارد. در ماه رمضان، بچه‌های مسلمان که به مدرسه می‌روند، احساس می‌کنند منزوی هستند و مورد تبعیض قرار می‌گیرند. برای نمونه، مدارس غذا می‌دهند و اعلام می‌کنند، کسانی که غذا نمی‌خواهند، از اتاق بیرون بروند. این برخورد خوبی نیست. یا در ماه رمضان در مدارس می‌نویسند که اگر استاد یا شاگردی را دیدید که بر زمین افتاده، سریع اطلاع دهید! این کار مقداری زننده است و می‌خواهند بگویند که عده‌ای در بین شما روزه می‌گیرند و می‌خواهند کاری انجام دهند که بی‌هوش شوند؛ لذا شما مراقب آن‌ها باشید. گاهی رسانه‌ها کارهایی می‌کنند که احساس می‌شود، تبعیض قائل شده‌اند. در نروژ همه مالیات می‌دهند؛ ولی رسانه‌ها اعلام می‌کنند که امسال مسلمانان نسبت به سایرین کمتر مالیات دادند؛ درحالی‌که نیاز نیست یک ملیت را جدا کنید و یا دین و قومیتی را مشخص کنید که مالیات می‌دهد یا نمی‌دهد. یا در ظاهر نمی‌گویند که فلان قانون را درباره مسلمانان به تصویب رسانده‌ایم؛ ولی ضرر آن به مسلمانان می‌رسد و مسلمانان را نشانه گرفته‌اند. چنین چیزهایی وجود دارد؛ ولی در کل، رویه دولت و برخورد مردم نروژ با غیربومی‌ها، نسبت به کشورهای اروپایی مثل: هلند، دانمارک و آلمان بهتر است.

▫ در مورد مشکلات مواد غذایی حلال در نروژ بفرمایید.

• محصولات حلال نسبت به غذای معمولی گران‌تر است. اگر قیمت گوشت معمولی ۱۰ دلار باشد، گوشت حلال ۱۵ دلار است. متأسفانه یک‌عده به‌خاطر سودجویی تقلب می‌کنند و دولت به‌صورت واضح در این مورد نظارت ندارد؛ لذا جعل و تقلب زیاد صورت می‌گیرد و متدینان به مشکل برخورد می‌کنند و چیزی که مطلوب‌شان است، به دست‌شان نمی‌رسد.

خود نروژ محصولات حلال دارد و در کشتارگاه، قسمتی را برای ذبیحه مسلمانان اختصاص داده‌اند؛ ولی گاهی اوقات گوشت معمولی را با گوشت حلال مخلوط می‌کنند و دولت سیاست مشخصی در این مورد ندارد.

▫ ناظر شرعی وجود ندارد؟

• نه، ناظر شرعی به آن صورت وجود ندارد. ناظر شرعی یک سازمانی است که سالی یک بار می‌رود، گزارش می‌دهد، پول می‌گیرد و تمام می‌شود؛ درحالی‌که ناظر شرعی باید هر روز حضور داشته باشد؛ ولی این‌گونه نیست.

▫ استقبال شیعیان مقیم نروژ از برنامه‌های شما چگونه است؟

• همه شیعیان باحجاب و بی‌حجاب در برنامه محرم شرکت می‌کنند؛ ولی در غیرمحرم، عده خاصی حضور دارند. مرکز ما ۸۰۰ عضو دارد؛ این ۸۰۰ نفر در محرم می‌آیند و بلکه هزار نفر می‌آیند؛ یعنی ۲۰۰ نفر از کسانی که عضو نیستند هم در برنامه‌های ما حضور پیدا می‌کنند. ولی در غیرمحرم با ۱۰۰ نفر در ارتباط هستیم که همیشه می‌آیند و مذهبی هستند. در بین این ۱۰۰ نفر، ممکن است خانم‌هایی حجاب نداشته باشند؛ اما در مراسم‌ها شرکت می‌کنند، خودشان را محب اهل‌بیت علیهم‌السلام می‌دانند و نماز هم می‌خوانند.

گفت‌وگو

▫ به چه زبانی فعالیت می‌کنید؟

• ما به سه زبان اردو، فارسی و انگلیسی فعالیت می‌کنیم و می‌خواهیم، زبان نروژی را هم اضافه کنیم.

▫ آیا افرادی به مرکز شما می‌آیند تا مستبصر شوند؟ یا افرادی مسیحی باشند و مسلمان شوند؟

• تاکنون که بنده در مرکز حضور داشتم، ۲۰ نفر شیعه شده‌اند. دو نفر از آن‌ها از اهل‌سنت و بقیه مسیحی هستند.

▫ وضعیت کلی مذهب و تدین در نروژ چگونه است؟

• معنویت در نروژ خیلی ضعیف است و به‌خاطر همین، با مشکلاتی مواجه هستند. نروژ از جهت اقتصادی جزء ۳ کشور اول است. بر اساس آماری که بنده حدود ۱۰ سال پیش دیدم، نروژ، سوئد و سوئیس از جهت اقتصادی در جهان اول بودند؛ ولی همین نروژ در خودکشی در رتبه سوم است. مردم نروژ رفاه اقتصادی بیش از حد دارند؛ ولی از طرفی ناامید هستند. مخصوصاً افرادی که بالای ۶۰ می‌رسند؛ چون سیستم خانوادگی ندارند و تنها هستند و کسی به آن‌ها رسیدگی نمی‌کند؛ لذا به خودکشی روی می‌آورند.

▫ شما برای تقویت خانواده چه می‌کنید؟ یعنی برای جوانان و خانواده‌ها و زنان برنامه‌ای دارید؟

• بله. اولاً مجالس، محافل و سخنرانی‌هایی داریم. دوم این‌که برای جوانان هفته‌ای یک‌بار جلساتی برگزار می‌کنیم. سوم اینکه ما گاهی اوقات به خانواده‌ها سر می‌زنیم و در بین آن‌ها حضور پیدا می‌کنیم و مزیت خانواده را توضیح می‌دهیم و تعلیمات و آموزه‌های اهل‌بیت علیهم‌السلام را برای آن‌ها بیان می‌کنیم. روضه خانگی هم داریم.

▫ ساختن مسجد و حسینیه در نروژ آسان است یا سخت؟

• بستگی به منطقه دارد. از جهت قانونی هیچ مانعی وجود ندارد؛ ولی در بعضی از مناطق به‌خاطر این‌که ترافیک ایجاد نشود و یا مشکلات دیگر، دولت جلوی ساخت مسجد را می‌گیرد. برای نمونه در منطقه‌ای که ۵ مسجد دارد، مشکلات پارک خودرو ایجاد می‌شود و در روزهای عید و مناسبت‌های دینی مختلف، خیابان‌ها قفل می‌شود؛ به خاطر همین گفته‌اند که در این منطقه نمی‌توانید مسجد بیشتری بسازید و الّا به صورت عادی، مشکلی با ساخت مسجد ندارند. مسلمانان برای ساخت مسجد باید مجوز بگیرند و یک‌سری پروتکل‌ها را رعایت کنند.

▫ کلیساهای نروژ آباد هستند؟

• نه، آباد نیستند و افراد کمی به کلیسا می‌روند. کشیش‌ها گاهی اوقات از ما سؤال می‌کنند، شما چه کار می‌کنید که مسلمانان به مساجد می‌آیند تا ما هم از تجربیات شما استفاده کنیم و بتوانیم به کلیساهای‌مان رونق دهیم؟

▫ عده‌ای به کشورهای اروپایی می‌روند و مسیحی می‌شوند؛ یعنی دولت‌های آنجا مایل هستند که این‌ها مسیحی شوند؟

• بستگی دارد که بک‌گراند افراد کجایی باشد. پاکستانی، هندی و عراقی هیچ‌گاه مسیحی نمی‌شوند؛ اما یک‌سری بک‌گراندهای مخصوصی داریم که مسیحی می‌شوند. هر کسی که «أشهد أنّ علیاً ولی‌الله» بگوید، شیعه است، تاج سر ماست و ما به او احترام می‌گذاریم؛ ولی عده خاصی هستند که مسیحی می‌شوند.

▫ در کنار مرکز شما، شیعیان کشورهای دیگر هم مرکز دارند؟

• بله در اسلو ۱۰ مرکز داریم؛ ۳ مرکز متعلق به پاکستانی‌ها، ۲ مرکز متعلق به شیعیان افغانستان، یک مرکز برای ایرانی‌ها و ۳ مرکز برای برادران عراقی است. مراکز پاکستانی‌ها عبارت از انجمن حسینی، محبان اهل‌بیت علیهم‌السلام و توحید است و مراکز عراقی‌ها هدی، مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف و امام رضا علیه‌السلام است. اخیراً مرکزی را یک ایرانیِ عرب برای عراقی‌ها تأسیس کرده که به‌نام مرکز امام جعفر صادق علیه‌السلام است.

▫ در مورد مراکز ایرانی یا خود ایرانی‌ها در نروژ حساسیتی وجود دارد؟

• بله، درباره مراکز ایرانی‌ها از طرف دولت حساسیت‌هایی وجود دارد؛ چون سیاست اروپا علیه جمهوری اسلامی ایران است و نمی‌گذارند که حضور یک روحانی ایرانی در نروژ پایدار شود؛ او را رد می‌کنند و اجازه نمی‌دهند که بماند؛ ویزای یک یا دو ساله بیشتر نمی‌دهند و سخت می‌گیرند. منافقین هم در این مورد بی‌تقصیر نیستند. گزارش می‌دهند، تظاهرات برگزار می‌کنند، بی‌خودی تماس می‌گیرند و سؤال شرعی دروغ می‌پرسند و بعضی از آن را ضبط می‌کنند و روی یوتیوب می‌گذارند. مشکلات برای ایرانی‌ها و مخصوصاً برای کسانی که مذهبی هستند، زیاد است.

▫ مثل این‌که زمان روزه‌داری شما طولانی است، درست است؟

• بله، خیلی طولانی است. در تابستان ۲۱ ساعت روزه می‌گیریم. در این قضیه مراجع دو دسته شده‌اند. عده‌ای می‌گویند که روزه کامل بگیرید و اگر نمی‌توانید، افطار کنید و در سایر روزها آن را قضا کنید. بعضی از مراجع هم گفته‌اند که بعد از ۱۶ ساعت می‌توانید افطار کنید؛ هم‌زمان با سایر مؤمنین امساک کنید و به ۱۶ ساعت که رسیدید، افطار کنید.

روزه‌داری به مدت ۲۱ ساعت کار بسیار سختی است، ولی از آن طرف این مزیت را داریم که هوا گرم نیست.

▫ از مشکلات زندگی در نروژ گفتید، از خوبی‌های آنجا هم بگویید.

• خوبی‌های آنجا فراوان است. یکی این است که برای انجام مراسم مذهبی آزاد هستیم. دولت سالانه به مساجد و عبادتگاه‌های شیعه، سنّی، هندو و ... کمک می‌کند و بودجه مذهبی را بین مراکز تقسیم می‌کند. همچنین از لحاظ امنیتی به مراکز کمک می‌شود. اگر تهدیدهایی صورت گیرد، پلیس می‌آید و کمک می‌کند. اگر به آن‌ها گزارشی برسد که مراکز در خطر هستند، پلیس حتی ابزار امنیتی و دوربین داده که در مراکز نصب شود تا مشکلی پیش نیاید. همچنین کلیسا از برنامه‌های ما استقبال می‌کند. اگر مسلمانان جا نداشته باشند، گاهی برنامه‌های‌شان را در کلیسا برگزار می‌کنند. همچنین از لحاظ اقتصادی مردم در رفاه هستند.